

9. Народні пісні подкарпатських русинів / зобр. Задор Д., Костьо Ю., Милославський П. – Ужгород: Подкарпатське Товариство Наук, 1944. – Ч. 1. – 112 с.

Мушкегик Л.Г., доктор філологічних наук, ведучий научний співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Ф. Рильського НАН України, Київ

ГУНГАРИЗМЫ В УКРАИНСКИХ СЕМЕЙНО-БЫТОВЫХ ПЕСНЯХ ЗАКАРПАТЬЯ

В статье на фольклорном материале Закарпатья проанализирован вопрос украинской-венгерской языковой интерференции, в частности рассмотрены гунгаризмы в украинских семейно-бытовых песнях Закарпатья, их функционирование и модификации в чужой языковой системе. Среди лексических заимствований наибольшим является процент существительных, меньше прилагательных, глаголов и др. частей речи.

Ключевые слова: Закарпатье, фольклор, украинско-венгерские взаимовлияния, лексические заимствования, существительные, прилагательные, реалии.

Mushketyk L.G., doctor of Philology
NAScU, Kyiv, Ukraine

HANGARISMS IN THE UKRAINIAN FAMILY-HOUSEHOLD SONGS OF TRANSCARPATHTIA

The article deals with the issues of Ukrainian-Hungarian linguistic interference in the folklore material of Transcarpathia, in particular, the hangarisms in the Ukrainian family-household songs of Transcarpathia, their functioning and modifications in another language system are considered. Among lexical borrowings, the highest percentage is nouns, there are less adjectives, verbs and other parts of the language.

Key words: Transcarpathia, folklore, Ukrainian-Hungarian interactions, lexical borrowings, nouns, adjectives, realities.

УДК 821.112.2–31.09

Ванденко О., старший викладач

Мелітопольський держ. пед. ун-т ім. Б. Хмельницького, Мелітополь

РЕЦЕПЦІЯ ОБРАЗУ ФРІДРІХА ГЕЛЬДЕРЛІНА У ТВОРІ П. ГЕРТЛІНГА «ГЕЛЬДЕРЛІН»

У статті аналізуються особливості сприйняття образу відомого німецького поета доби романтизму Фрідріха Гельдерліна сучасним письменником.

Ключові слова: рецепція, образ, романтизм, художня біографія.

© Ванденко О., 2017

У 1960–80-ті роки в культурному колі німецьких письменників спостерігається тягніння до свідомого засвоєння та введення до естетичного обігу сучасності літературного доробку минулого, зокрема до романтизму.

Особистість і творча спадщина Фрідріха Гельдерліна (1770–1843) незмінно приваблювала увагу багатьох зарубіжних та вітчизняних діячів літератури і культури Німеччини. Ім'я великого поета, письменника, драматурга кінця XVIII – початку XIX ст. у сучасному літературознавстві знаходиться в особливій духовній і культурній аурі. В останні роки помітно зростає інтерес до постаті відомого німецького поета – як серед читачів, так і серед літераторів (П. Вайс [1], Г. Вольф [2]), його особистість та творчість стали предметом багатьох досліджень відомих науковців (В. Кірхнер [3], В. Кудсцус [4], Б. Лангнер [5], Л. Ріан [6], Р. Трайхлер [7]). На необхідності об'єктивного перегляду творчої спадщини письменника наголосив Ф. Фольхардт [8], зауваживши, що практично всі твори Ф. Гельдерліна (зокрема «Гіперіон») потребують нового осмислення. Попри величезну кількість написаного, проблема вивчення особистості і творчості видатного поета містить ще багато невирішених питань, тому є актуальною і потребує подальшого вивчення. Таким чином, мета нашої розвідки – проаналізувати особливості рецепції постаті митця минулої епохи письменником ХХ ст.

Твір Петера Гертлінга «Гельдерлін» («Hölderlin», 1976) висвітлює різні аспекти життя і творчості Ф. Гельдерліна як перехідної постаті, талан та доля спадщини якої були відверто драматичними як при житті, так і після смерті. Видатна людина минулого цікавить сучасного письменника в багатьох проявах: у зв'язках з обставинами і оточенням, в характері творчої діяльності, у її приватних уподобаннях, особливостях поведінки тощо. Гертлінг створює трагічний образ одного з великих предтеч романтичного напрямку на тлі минулого, відтворює особливості переконань та поглядів поета, виразника духовного життя Німеччини напередодні утвердження романтичного руху. Досліджуючи роман Гертлінга, У. Райнхольд дійшла слушного висновку, що Гельдерлін «зображений у соціальних і психологічних детермінантах свого становлення і краху, в контексті німецької історії» [9: 246].

Звернувшись до архівів, ретельно опрацювавши їх, автор виявив маловідомі сторінки літературної діяльності поета, заново прожив події його життя. При цьому великий фактичний, у тому числі мемуарний матеріал у свосередньому художньому трактуванні Гертлінга органічно переходить в дослідницький, що створює ауру причетності до лабораторії генія, дає можливість автору книги розглянути і піддати аналізу як особливості творчості видатного поета, так і простежити непересічні грані його приватної та суспільної особистості, збагнути глибокі зв'язки його феномену з політичним, суспільним та культурним життям Німеччини тих років, і в такий спосіб обґрунтувати таїну душі, наскільки обдарованої, настільки ж і самотньої та незбагненої для сучасників.

Оповідач пропонує акцентовано прагматичну, сфокусовану на діалозі «Гельдерлін – я» і водночас максимально вільну від упереджень, власну концепцію, яка пояснює читачам Ф. Гельдерліна відверто з погляду Гертлінга, але маніфестує також шире прагнення до найбільш можливої об'єктивності. Зрозуміло, що об'єктивність біографічної манери оповідача Гертлінга широко використовує модус втручання власної оцінної призми в матеріал, що подається. Перемежаючи авторську характеристику з фактами із біографії героя, з його спогадами і внутрішніми монологами, письменник вводить конструктивний

елемент сприйняття досвіду минулого та індивідуальних надбань його геніїв: діалог «я» – «він» проблемно навантажується і забарвлюється сучасними сенсами. Розробляючи нарис про Гельдерліна, гіпотетичне «я» Гертлінга висуває припущення і спростовує їх, оповідач викладає динамічну концепцію зв'язків творчих особистостей, реалізовану всередині заперечення і утвердження: «Можливо, це було так. Ні, так це теж не було. Він прислухався до світу інакше, ніж я. Світ був тихішим, мав інші шорохи» [10: 72]. Важливий семантичний маркер півтонів (Gegäusche) свідчить про підвищену увагу до потаємних і неявних, зовні прихованих смислів та форм буття, які не відразу оприявлюються спостерігачеві, а потребують ретельно дослуховування й проникнення.

Згідно з точним теоретичним зауваженням М. Бахтіна щодо самовизначення автора, «дієво і значимо не ставлення автора до матеріалу, а ставлення автора до героя. Цим визначається і позиція автора – носія акта художнього бачення і творчості в події буття» [11: 174]. Сучасного письменника-біографа цікавить неординарна особистість, зокрема митець і проблема нерозуміння його оточенням. Автор не редукує різносторонньої картини існування письменника минулої доби: приватне життя, художню творчість, суспільну діяльність Гельдерліна, він пропускає через призму свого підкреслено персонального бачення, розглядає всі події, як великі, так і другорядні, повсякденні, вибудовуючи таким чином власну особистісну стратегію оцінки минулого з погляду «події буття».

У творі наскрізна увага зосереджується на символіці лику – зовнішньому портретуванні поета. Про вигляд Ф. Гельдерліна письменник дізнався з фотографій (малюнків), які збереглися, завдяки зусиллям попередників: «Немає його портретів у сім років. Вперше він був намальований тільки у шістьнадцять років. Сьогодні ми мали б купу фотографій. Гельдерліна, Гоки фотографували б свою хроніку як інші родини. Менший, найменший, у кутку, таким був ти. А чоловік сміється та дивується на догоду старій люблячій матері» [10: 17]. Знайомлячи читача з головним персонажем роману, Гертлінг спочатку подає портретну характеристику героя, що також відповідає вимогам «правильної» хронікальної послідовності жанру. Примітно стрибкоподібне звертання до сьогодення, порівняння минулого з сучасністю, безпосередній відвертий діалог з персонажем із перспективи майбутнього: «Таким був ти», що немовби відживлює давнину і встановлює приватні, майже інтимні стосунки з невмирущим портретованим.

У сприйнятті зовнішності головного героя ретельно виписана кожна риса, що допомагає уявити неповторний образ, у процесі створення якого письменник відступає від поверхового замилування: «У нього були карі очі, русяве волосся. Його чоло було високим та прямим. Нижня губа виступала. А зарубку на масивному підборідді зображував кожний» [10: 18]. Гертлінг вивчив майже усі доступні йому портретні зображення Гельдерліна, які він порівнював між собою, виявляв спільні риси та встановлював часові й вікові відмінності. У портретах, створених різними художниками, повторюються певні характерні деталі: зарубка на підборідді, хвилясте довге волосся. Відтворюючи засобами словесності зовнішність свого героя за картиною невідомого художника, письменник акцентує увагу на очах поета, про які, наголошує автор, багато хто стверджуватиме, що це «очі інтровертної людини, вразливої» [10: 55]. Біограф відзначає «die sehr lange Nase» [10: 55], «der Mund ist auf diesem Bildnis, unter einer kurzen Oberlippe, klein» [10: 55], «die Herbe im kräftigen Kinn» [10: 55]. Він підсумовує ефект: це «прекрасне обличчя, майже перебільшено просвітлене» [10: 55], як дехто вважав, справляє враження надлишкового

впливу і кожен подальший портрет поета оповідач, захоплений антропологією іміджу генія, не залишає без особистого коментарю: «Я думаю, що він був блідим, мав тонку високу шкіру, на відміну від інших хлопців. Але я не хочу перебільшувати його тендітність» [10: 18]. Можна зробити висновок, що на думку відверто особистісного оповідача Гертлінга портретів генія не може бути забагато, адже зовнішність непевна, оскільки вона відображає мінливий стан душі. Гертлінг пояснює, що дуже складно описувати подальший портрет поета, бо чим більше він про нього дізнається, тим більше він від нього вислизав («Je mehr ich über ihn lese, desto mehr entgleitet er mir» [10: 55]). Але окрім складнощів візуалізації автор матеріалізує у своїй уяві також і його голос («Ich möchte seine Stimme hören» [10: 55]). Письменник відчуває його тихим, високим, навіть шклявим. Пізніше, як зазначає автор, він змінюється на сонорний, а в роки перебування в Тюбінгені його голос перетворюється на шепіт («Ich höre sie, wenn ich das Bild ansehe, hell, ein wenig fistelig, immer leise. Später wird sie sonorer, sicherer werden. Aber am Ende, in Tübingen, wird sie wieder flüstern» [10: 55]). Таким чином, засади реконструйованого образу коріняться в реальному житті тією ж мірою, як і в авторському осмисленні: «Він дуже охайний, однак він забувається у грі, тоді жилет і брюки до колін забруднюються травою» [10: 18]. Портретна динаміка своєрідно доповнюється впродовж усього твору. Із багатства, здавалося б, різноманітних свідчень та сукупності вражень вимальовується образ надзвичайно характерний і цілісний. Лик митця вбирає зовнішні зміни, вікові, а також і внутрішні душевні метаморфози. На початку твору поет представлений як вразливий юнак, наприкінці – самотня людина, божевільний старий. Так автор зосереджує увагу на владній лінії долі, адже Гельдерліну багато чого довелося пережити, його індивідуальне життя несе печатку незбагнених глибин духу, спроектованих на мізерність і безвихідь німецьких соціокультурних подій.

За оцінкою манерою оповідача Гельдерлін для нас – особливий, неповторний, навіть унікальний («der Einzige» [10: 499]) у колі тогочасних діячів, саме так побачив і зобразив його сучасний письменник: «Und so habe ich ihn, erzählend, verstanden» [10: 499]. Внутрішня суперечність поета подана як неминуча або навіть фатальна доля митців, вона виникає в результаті незбіжності ідеального світу мрій, того, на що він сподівається, із тим, що відбувається насправді, – гармонійний, але уявний світ душі різко дисонує з життєвою конкретикою.

Простежимо запропонований у книзі значеннєвий ряд, що слугує для характеристики поета. Фрідріх Гельдерлін у зображенні Гертлінга – «мовчазний» [10: 79], «меланхолійний» [10: 55], «спокійний» [10: 104], автор порівнює його з Аполлоном [10: 84], для нього він «мрійник, фантазер» [10: 227], «віддалений від цього світу» [10: 86], «прибулець» [10: 186]. Далі він називав його бідним, безумним поетом («Der arme Holderlin. Der wahnsinnige Dichter» [10: 503]). Оповідач повідомляє, що у сприйнятті оточення він був сентиментальним («Empfindsamer»), незрозумілим порушником конвенцій («Verletzer»). Сторонні вважали його зарозумілим студентом («ein hochmütiger Student»). У відповідності з народною мудрістю «вустами малюка віщує істина», Генрі, син Сюзетти, відчуває його винятковість, називаючи його «інакшим» («Du bist ganz anders. Hölder» [10: 378]). Автор не схильний прикрашати характерологічну палітру багатогранної постаті поета, він намагається спонукати читача до різнорідних оцінок і провокує неоднозначне ставлення – від співчуття, здивування до, можливо, засудження чи певного несприйняття,

оскільки оповідач свідомо не приховує його недоліки і переваги. У результаті перед нами постає не ідеалізований гладкописний портрет, а образ живої людини зі своїми вадами. Отже, психологічне споглядання Гертлінга виділяє такі риси характеру героя, як скромність, меланхолійність, мрійливість, людинолюбство, безкорисливість, доброта, вихованість, покірливість, відданість своїй справі, але також і дратівливість, зарозумілість, впертість, нершучість. У його інтерпретуванні відмічено перш за все прагнення митця до самовдосконалення, духовної незалежності думок та почуттів.

Гельдерлін не обходить драму зіткнення з класиками-олімпійцями, адже дана ланка на загальне визнання позначила низхідний рух та кризу самооцінки поета. Якшо Ф. Шиллер розпізнав його поетичний талант, то Гете, як на повідомлення оповідача, сухо порадив йому «писати короткі вірші» [10: 273]. Гельдерлін не намагався спростувати чи подолати даний вирок, він одразу прийняв його як фатальний і остаточний. У трактуванні сучасного письменника поет не підносив себе над іншими, нікому не заявляв претензій, а також не засуджував людей за те, що вони в усьому звинувачували зовнішні обставини. Хоча він жив у тих самих умовах, проте суттєво відрізнявся від оточення і займав більш виважену і принципову позицію – намагався залишатися внутрішньо вільним від особистих упереджень. Біограф переконливо показує, як із плином часу все більше він фатальним чином заглиблюється в себе. Письменник наголошує, що Гельдерлін постійно перебував в опозиції до оточення, він настовхувався на недовіру, але не примушував себе долати непорозуміння у ставленні до себе – в тому числі близьких та рідних йому людей. Так, мати не підтримала сина у його бажанні перейти з теологічного на юридичний факультет, притому до сутності природи поета належало підкорення, – він не опирався і не наважився піти проти волі рідних. Соціопсихологічна залежність духовно шльної людини від середовища, від «духу часу», інколи навіть руйнівна, – саме це прозріння реалій та міжособистісних стосунків минулої доби покладено в основу характеру героя.

Гельдерлін, побачений кризь призму зору Гертлінга – це людина, яка не знаходила себе у реальній дійсності, і, можливо, йому не залишалось нічого іншого, як «сховатися» у внутрішній вежі. Ізоляція поета могла означати, що він намагався реалізувати своє покликання неявно, у таїнах творчого життя, прихованого від чужих очей та дозвольного глузду. Незважаючи на вбогість німецьких обставин, поет надихався ідеями Великої французької революції і покладав надії на краще. Гертлінг переконливо показує, що Гельдерлін переживав хворобливий розрив з сушим, він відчував себе відчуженим від життя, збайдужілим, апатичним, безпристрасним і морально самотнім навіть серед рідних і друзів, найближчих до нього однодумців: «Він – не політик, він зрозумів би у справах дуже мало, він – зацікавлений глядач, який бере участь, не більше» [10: 382]. Біограф викладає важливу для ХХ ст. думку, нібито підказану фактами життя поета, проте, що процес соціополітичного визрівання «я» почасти зумовлював процес поетичного становлення. На думку біографа, свої найкращі твори Гельдерлін створив у період своїх найбільш «політично позначених» роздумів та дій.

Основною рисою особистості Ф. Гельдерліна, за Гертлінгом, була надмірна вразливість, його виняткова занепокоєність, що породжувала нездатність чинити опір долі, невіра в майбутнє. Він прагнув до щастя, але так і не знайшов його. При тому позиція Гертлінга – не концептуальна ретроспективна оцінка, – він подає об'єктивне спостереження драматичного розвитку долі митця і визнає неминучість її рокового характеру.

Письменник розгортає цілісну систему подій, він спонукає читача збагнути внутрішній світ героя з характеру його поведінки та вчинків, з типу стосунків з людським середовищем, найближчим оточенням зокрема. Вчинки Гельдерліна, за концепцією Гертлінга, характеризують його як людину-максималіста, з сильним почуттям обов'язку, вірного дружбі і високому коханню. Таким чином, перед нами збільшений завдяки пильному ставленню біографа образ-портрет яскравої, талановитої людини, яка попри все здійснила своє велике призначення. Постає поета композиційно складна – не ізольована, а включена у широке тло епохи, у панораму історичних подій його довгого життя.

Отже, вивчивши безліч архівних документів, щоденників, автор зосередив свою пристрасну увагу на формуванні характеру, створенні психологічного портрету Гельдерліна на тлі соціокультурної атмосфери тих часів. Примітно, що постає поета письменник ХХ ст. розглядав рельєфно, різнобічно як явище культурно-історичне, філософське, естетичне та психологічне. Образ Ф. Гельдерліна створений Гертлінгом на основі глибоко продуманого аналізу складного особистого життя поета. Характеристика головного героя твору синтезується читачем шляхом аналізу фактів, їх співставлення та переосмислення. Звідси у тканину оповіді проникає аналітичність. Тобто, суб'єктивний оповідач не просто констатує, перераховує факти, про які він дізнався, а подає підкреслено власне розуміння, осмислення прочитаного, висуває різні версії ймовірних подій не тільки в житті героя, а й, ризикнемо припустити, в історії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Weiss P. Hölderlin. Stück in zwei Akten / Peter Weiss. – Berlin : Henschelverlag, 1977. – 192 S.
2. Вольф Г. Бедный Гельдерлин / Герхард Вольф // Встреча. Повести и эссе: сборник. – М. : Радуга, 1983. – С. 165–253.
3. Kirchner W. Hölderlin : Aufsätze zu seiner Homburger Zeit / Werner Kirchner. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1967. – 142 S.
4. Kudszus W. Versuch einer Heilung. Hölderlins spätere Lyrik / Winfried Kudszus // Hölderlin ohne Mythos / Hrsg. von Ingrid Riedel. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1973. – S. 18–33.
5. Langner B. Hölderlin und Diotima : eine Biographie / Beatrix Langner. – Frankfurt am Main ; Leipzig : Insel-Verl., 2001. – 226 S.
6. Ryan L. Zur Frage des 'Mythischen' bei Hölderlin / Lawrence Ryan // Hölderlin ohne Mythos / Hrsg. von Ingrid Riedel. – Göttingen : Vandenhoeck & Ruprecht, 1973. – S. 68–80.
7. Treichler R. Friedrich Hölderlin : Leben und Dichtung, Krankheit und Schicksal / Rudolf Treichler. – Stuttgart : Verlag Freies Geistesleben, 1987. – 248 S.
8. Vollhardt F. Natur, Recht, Staat. Problemkonstellationen in Hölderlins Hyperion / F. Vollhardt // Die Literatur und die Wissenschaften 1770 – 1930: Walter Müller-Seidel zum 75. Geburtstag / K. Richter, J. Schönert, M. Titzmann. – Stuttgart : M und P, Verl. für Wiss. und Forschung, 1997. – S. 71–106.
9. Райнхольд У. Литература ФРГ / Урзула Райнхольд / История немецкой литературы в 3-х томах. Т. 3 / под. общ. ред. А. Дмитриева. – М. : Радуга, 1986. – С. 243–246.
10. Härtling P. Hölderlin / Peter Härtling. – München : Deutscher Taschenbuch Verlag, 1993. – 522 S.

11. Бахтин М.М. Проблема автора / М.М. Бахтин // Эстетика словесного творчества / Бахтин М.М. – Москва : Искусство, 1986. – С. 172–191.

Ванденко О., старший преподаватель
Мелитопольский гос. пед. ун-т им. Б. Хмельницкого, Мелитополь

РЕЦЕПЦИЯ ОБРАЗА ФРИДРИХА ГЕЛЬДЕРЛИНА В ПРОИЗВЕДЕНИИ П. ХЕРТЛИНГА «ГЕЛЬДЕРЛИН»

В статье анализируются особенности восприятия образа известного немецкого поэта эпохи романтизма Фридриха Гельдерлина современным писателем.

Ключевые слова: рецепция, образ, романтизм, художественная биография.

Vandenko O., senior teacher
Bohdan Khmelnytskyi state pedagogical university, Melitopol

THE RECEPTION OF FRIEDRICH HÖLDERLIN'S IMAGE IN P. HERTLING'S WORK «HÖLDERLIN»

The article analyzes the peculiarities of perception of Friedrich Gelderlin's image, the well-known German poet of the romanticism period, by the modern writer.

Key words: reception, image, romanticism, artistic biography.

УДК 821.161.2.09(092) Залесский + 821.161.3.09(092) Сырокомля

Воробей М., аспирант

Национальная академия наук Беларуси, Минск, Беларусь

МАЛЫЕ ФОРМЫ ЛИРО-ЭПОСА БОГДАНА ЗАЛЕССКОГО И ВЛАДИСЛАВА СЫРОКОМЛИ

В статье рассматриваются малые формы лиро-эпоса польскоязычных писателей Богдана Залесского и Владислава Сырокомли в русле национальных проявлений восточноевропейского романтизма в период между восстаниями 1830 – 1831 и 1863 – 1864 гг. Основанием для сопоставления в первую очередь являются думы Богдана Залесского и гуторки (польск. gawędy) Владислава Сырокомли. Приведены выводы о жанровой близости названных форм.

Ключевые слова: малые стихотворные формы, дума, гуторка, литература на польском языке, романтизм, лиро-эпос.

Романтизм как художественный метод литературы, распространяясь с запада на восток Европы, приобретает все новые черты, трансформируясь во времени и пространстве. Обоснованное, хотя и достаточно условное, разграничение романтических школ выводится традиционно на основании национальной принадлежности и тематического

© Воробей М., 2017

принципа. Таким образом, к примеру, возникают «украинская школа польского романтизма», «украинская школа русского романтизма», «литвинская» или «белорусская школа польского романтизма», выделенные в восточноевропейском литературном пространстве XIX столетия [2: 146–147]. Стоит учесть еще одно условие – языковой аспект. Опыт истории белорусской литературы, впрочем, не единственной в этом отношении, наглядно демонстрирует многоязычие письменной традиции, что обусловлено преимущественно общественно-политической ситуацией.

Следует отметить, что период между восстаниями XIX столетия, а именно 1830 – 1831 и 1863 – 1864 гг., выделяется исследователями как чрезвычайно плодотворный в создании произведений кратких, «легких» и с нерегулярным определением жанра, – например, можно встретить подобное мнение у Кшыштофа Стэмплика [14]. К таким произведениям относятся «гуторки» Владислава Сырокомли и думы Богдана Залесского (возьмем на себя ответственность сослаться на маркировку «историческая дума» на основании исследования Юзефа Третьяка), которые и станут предметом рассмотрения данной статьи, в первую очередь, с точки зрения жанровой и тематической принадлежности.

Разработка украинской национальной тематики характерна для польскоязычных писателей как раз в пределах вышеупомянутой «украинской школы». Представителями ее считают писателей украинского происхождения, среди которых традиционно называют Северина Гошиньского (польск. Seweryn Goszczyński, 1803 – 1876), Богдана Залесского (польск. Józef Bohdan Zaleski, 1802 – 1886), Антония Мальчевского (польск. Antoni Malczewski, 1793 – 1828), Михала Чайковского (Michał Czajkowski, 1804 – 1886). Уместно будет напомнить о том, что к названной «школе» причислялись писатели как украинского, так и польского происхождения, которые раскрывали в своих произведениях украинскую тематику [4: 186]. Объединяет этих писателей использование в своем творчестве мотивов истории украинского народного движения за свободу, а также украинского фольклора. [6: 521]. Следует сказать о том, что некоторые произведения названных писателей переводились на украинский или русский языки, популяризовались в печати, что содействовало распространению представлений об Украине, ее истории и устном народном творчестве. Тем не менее, к «украинской школе» от ее истоков и до современности отношение в литературном мире неоднозначное. Еще в конце XIX века Иван Франко после смерти Богдана Залесского в 1886 году писал о «школе» следующее: «“Украинская школа” в какой-либо чужой литературе уже не может быть; “украинская школа” в польской литературе по своим основным мыслям была и осталась больше чуждой украинскому народу, чем, к примеру, школа литовская. Литературное, опосредованное ее влияние на интеллигенцию в определенных взглядах был существенен, однако и то более негативно, нежели позитивно: пример поэтов польских той школы более указывал на то, как не нужно писать для украинского народа, нежели как нужно» [6: 133].

Юзеф Богдан Залеский (1802 – 1886) родился в деревне Богатырка Киевской губернии. Детство и юность писателя прошло на Украине, учился в базилианской уездной школе в Умани, где познакомился с Северином Гошиньским и Михалом Грабовским. После переезда в Варшаву. До конца 1830-х годов прожил в Галиции. Окончил курс Варшавского университета. После 1830 года Залеский эмигрировал во Францию [15: 3–13]. Истоки его творчества лежат в «наследовании украинских песен, дум, в них предстает элегический и идиллический образ Украины» [2: 147].